

Hĺbková mozgová stimulácia pri Parkinsonovej chorobe: základné fakty pre pacientov

AKÉ SÚ MOTORICKÉ PRÍZNAKY POKROČILÉHO ŠTÁDIA PARKINSONOVEJ CHOROBY?

Keď spočiatku pacienti začnú užívať lieky na Parkinsonovu chorobu (PCH), ich účinok trvá počas celého dňa. Avšak so zhoršovaním PCH si pacient môže všimnúť, že účinok lieku netrvá do nasledujúcej dávky, čo sa nazýva vypíchanie efektu - „wearing off“. Keď liek vyprchá, znovu sa objavujú prejavy PCH ako napríklad tras, spomalenosť a zhoršenie chôdze. Keď sa lieky užijú znovu, symptómy sa takisto zlepšia a toto obdobie sa volá „ON“, pričom zlé obdobie sa nazýva „OFF“. U pacientov sa môžu vyvíjať mimovoľné pohyby (krútenie a otáčanie sa), nazývané dyskinézy, ktoré môžu byť nepríjemné.

ČO MÔŽE POMÔŤ V POKROČILOM ŠTÁDIU?

Váš lekár Vám môže nastaviť dávky a časovanie liekov aby sa zmiernili OFF stavy a dyskinézy. U niektorých pacientov sa používa hlboká stimulácia mozgu (DBS) na liečbu pacientov s OFF stavmi a/alebo dyskinézami, ktoré nie sú zmiernené zmenou v medikácii. DBS je typ operácie mozgu, pri ktorej sa tenké, izolované drôty (nazývané tiež elektródy) umiestnia hlboko do mozgu. Elektróda je spojená s prístrojom podobným kardiostimulátoru, ktorý je implantovaný pod kožu hrudníka. Zariadenie vysiela elektrické signály do oblasti mozgu, ktorá kontroluje pohyby. Stimulácia tejto oblasti môže zlepšiť OFF stavy a môže zmiernovať dyskinézy.

KTO BY MAL ZVÁŽIŤ DBS?

Ak má pacient s PCH stále dobrý prospech z liečby, ale má výrazné OFF stavy a/alebo nepríjemné dyskinézy aj napriek zmenám v dávkach a časovaní liekov, DBS môže byť preňho dobrou možnosťou. Vhodní kandidáti potrebujú tiež dobrú sociálnu podporu.

Pacienti, ktorí nie sú dobrými kandidátmi, sú pacienti s vážnymi poruchami pamäte, halucináciami, ťažkou depresiou a výraznou poruchou rovnováhy počas chôdze v ON stave.

AKO SÚ PACIENTI VYBERANÍ NA DBS?

Váš lekár by Vás mal odoslať do špecializovaného neurochirurgického centra na konzultáciu ohľadne DBS. Vo väčšine centier vyšetrenie zahŕňa:

- Vyšetrenie neurológom, ktorý sa špecializuje na liečbu PCH
- Vyšetrenie mozgu (MRI alebo CT), aby sa potvrdilo, že nie sú prítomné žiadne zmeny v mozgu, ktoré by mohli zabrániť operácii

- Konzultáciu s neurochirurgom, ktorý prevádza DBS operácie
- Dôkladné vyšetrenie pamäte a myslenia

JE TO BEZPEČNÉ?

Vo všeobecnosti je DBS bezpečný výkon. Existujú však potenciálne vážne nežiadúce účinky ako napríklad krvácanie alebo cievna mozgová príhoda počas operácie. Existujú tiež potenciálne nežiadúce účinky zo stimulácie (ktoré môžu byť zmiernené zmenou nastavenia stimulácie). Väčšina nežiadúcich účinkov je mierna a prechodná, ako napríklad: zvýšenie hmotnosti, ťažkosti s hľadaním slov, znížená kvalita reči a infekcie neurostimulátora alebo elektród. Boli však popísané prípady zvýšeného rizika samovraždy.

AKO VYZERÁ VÝKON?

Operačný výkon DBS zvyčajne trvá niekoľko hodín. Väčšinu času budete pri vedomí. U väčšiny pacientov sa jedna elektróda umiestni do každej strany mozgu. Vaša hlava (lebká) je počas operácie upevnená rámom, aby mohli byť elektródy presne umiestnené. Na každej strane lebky sa navíta dierka na umiestnenie elektród. Potom je každá z dvoch elektród vedená popod kožu a spojená s neurostimulátorom (zariadenie podobné kardiostimulátoru), umiestneným pod kožou hrudníka.

ČO SA DEJE PO VÝKONE?

Po DBS bude Váš lekár potrebovať určiť najlepšie nastavenie stimulačných parametrov zariadením, ktoré komunikuje s neurostimulátorom a takisto určiť najlepšie nastavenie Vašej liečby. Optimálne nastavenie sa zvyčajne dosiahne asi po troch až šiestich mesiacoch po operácii.

AKÉ SÚ KRÁTKODOBÉ A STREDNE DLHODOBÉ VÝSLEDKY?

Pacienti môžu mať z liečby pomocou DBS tieto výhody:

- Skrátenie času stráveného v OFF stave
- Skrátenie dĺžky a závažnosti dyskinéz
- Nižšie dávky liekov
- Zlepšenie nemotorických prejavov, ako sú bolesť, smútok alebo spánok
- Zlepšená kvalita života

AKÉ SÚ DLHODOBÉ VÝSLEDKY?

Časom môže DBS pokračovať v zlepšovaní ON stavov a dyskinéz. DBS však nelieči ani nezastavuje zhoršovanie PCH.